

Internationalisme

Deelnemers van de Internationale Brigades kwamen uit meer dan 50 landen. Een van hun kwam uit Indonesië ofwel Nederlands-Indië, zoals het in die koloniale tijden nog werd genoemd. Zijn naam was Tio Oen Bik.

En over hem is een complete biografie geschreven in [The Volunteer](#), het tijdschrift van de Amerikaanse Interbrigadisten vereniging ALBA.

Het verhaal van de schrijvers van zijn biografie, Len en Nancy Tsou, gaat in het kort als volgt.

Tio Oen Bik ook wel Bi Daowen genoemd, wordt in 1906 geboren op Java en hij studeert medicijnen in Surabaya en in Amsterdam. Gedurende zijn verblijf in Nederland is hij politiek actief. Hij is oprichter van de vereniging SPTI (Sarekat Peranakan Tionghoa Indonesia) die onder andere steun verleend aan Chinese zeelieden die door de economische crisis in Nederland vast waren komen te zitten. In 1932 is hij een van de deelnemers van het Wereld Anti Oorlogs Congres* dat in Amsterdam plaats vindt. Hij reist in die tijd ook af naar Duitsland om Ernst Thaelmann, de secretaris generaal van de KPD, te ontmoeten.

Zijn kameraden keren terug naar Indonesië maar Tio Oen Bik trekt in 1937 de Pyreneeën over om zich aan te sluiten bij de Internationale Brigades. Na de Spaanse Burgeroorlog komt hij als zovelen terecht in het Franse concentratiekamp Gurs. Met veel moeite lukt het hem om daar weg te komen.

TIO OEN BIK

27-1-06 Bodjonegoro; student te Amsterdam; revol.; lid Liga tegen Imperialisme; waarschijnlijk secr. van de Sarikat Peranakan Tionghoa Indonesia.

Tio Oen Bik - Rapport Centrale Inlichtingendienst 1939

Daarna gaat hij naar China om zich aan te sluiten bij het bevrijdingsleger van Mao. Daar werkt hij een paar jaar in het centraal hospitaal van Yenan. Gedurende zijn verblijf in China ontmoet hij ook andere artsen die bij de Spaanse Burgeroorlog betrokken waren geweest en naar China waren afgereisd. In 1948 is hij aanwezig bij het tweede partijcongres van de

Communistische Partij India in Calcutta. Om vervolgens in 1949 weer op te duiken in Moskou waar hij Annie Averink tegen komt die hij in de jaren dertig in Amsterdam al had leren kennen. Zij reizen samen af naar Beijing om aanwezig te zijn bij een congres. Averink is dan verbaasd van de vele contacten die Tio Oen Bik heeft met het Chinese partijkader en overheidsfunctionarissen.

Na enige omzwervingen keerde Tio in 1953 weer terug naar Indonesië. Waar hij achtereenvolgend werkzaam is in Jakarta, Surabaya en Ambon. Als gevolg van de militaire coup door Suharto in september 1965 belandt Tio Oen Bik uiteindelijk in Bojonegoro waar hij in 1966 overlijdt.

*Het Wereld Anti Oorlogs Congres werd in Amsterdam gehouden van 27 t/m 29 augustus 1932 en werd bijgewoond door meer dan 2000 mensen vanuit 27 landen en was georganiseerd door Willy Münzenberg.

De twee volgende documenten uit het Kominternarchief (RGASPI. F.545. Op.6. D.580) tonen een brief van Andre Marty over het voornemen van Tio Oen Bik om naar China te gaan en een extract van een brief van Tio Oen Bik uit Yen-an in China, waar in hij schrijft over de Canadese arts Normand Bethune die ook in Spanje was geweest.

Au sujet du personnel du Service Sanitaire International 15

Le Docteur :

TIO OEN BIK - Lieutenant-médecin chinois de la XVe Brigade. Actuellement chef du Service Sanitaire du cantonnement des volontaires de l'ancienne XVe Brigade, Bon médecin et bon communiste.

m'a fait part d'une décision de votre part " qui demanderait aux médecins et sanitaires internationaux, libérés d'Espagne de se rendre en Chine s'ils le désirent.

L'utilisation des médecins et infirmières internationaux en Chine avait été primitivement une de mes propositions. Cependant il est absolument indispensable de tenir compte qu'une grande quantité de ce personnel n'offre ~~aucune~~ ^{pas} garantie politique suffisante pour suivre une pareille destination.

Je pense qu'en conséquence tant au point de vue médical qu'au point de vue politique, un contrôle extrêmement sérieux s'impose pour éviter que partant dans une armée des hommes peu sûrs politiquement ou pas assez formés techniquement et qui en outre sont des gens très habiles pour former des groupes et mener des activités souterraines.

Si la décision est réellement prise, je considère comme indispensable que les hommes qui seront chargés en France de préparer le départ du personnel sanitaire, ne prennent leurs décisions qu'après avoir demandé notre avis et nous avoir consultés.

Salut ! André

Brief van Andre Marty over Tio Oen Bik

Extrait d'une lettre du Docteur F.O. Bik, en date
du 12 octobre 1940 (Yenan.- Chine)

13

- - -

.....

Le 13 octobre nous allons ouvrir un nouvel hôpital auquel on donnera le nom de Max Bethune, en souvenir de l'héros du peuple canadien qui, d'une façon si malheureuse est mort en Chine, à Sepsis, pendant une opération, lorsqu'il allait donner son aide à un soldat blessé.

Il peut se faire que tu l'aies connu en Espagne (Max Bethune) a été même en Espagne, par exemple à Madrid, quoique pendant un court laps de temps)

En 1937 il est rentré chez lui et ensuite il est allé en Chine, pour continuer à lutter avec notre peuple contre le fascisme militaire japonais.

Le 13 novembre 1939, il était au front où il succomba à Sepsis, à la suite d'une légère blessure à un doigt pendant une opération, pour sauver la vie à un soldat blessé.

En ~~xxx~~ honneur ^{de/} ce héros du peuple canadien et qui est très aimé par notre peuple, a été fondé un nouvel hôpital populaire et ~~xx~~ qui est connu comme/ ou comme qui portera son nom, /Hô-pital Max Bethune ~~xxxxxxxxxxxx~~ hôpital base internationale de Yen-an. ~~xxx~~

- - - - -

Extract uit brief van Tio Oen Bik, 12 Oktober 1940 Yen-an China